

Q-MEIERIENE AS AVD JÆREN GÅRDSMEIERI
Postboks 7360
5020 BERGEN

Kontakt saksbehandler
Erik Gisle Dirdal, 51 56 87 32

Inspeksjonsrapport - 2025.003.I.SFRO -Tilsyn 2025 - Klepp - Q-meieriene AS avdeling Jæren Gårdsmeieri - Frekvensbasert Kontroll

Denne rapporten omhandler forhold som ble avdekket under tilsyn hos Q-MEIERIENE AS AVD JÆREN GÅRDSMEIERI (virksomhetsnummer: 979567308) den 28.01.2025.

Rapporten består av følgende deler:

- Del 1: Resultatet av tilsynet og frister
- Del 2: Statsforvalterens vurdering og begrunnelse
- Del 3: Informasjon om tilsynet
- Del 4: Annen informasjon

Del 1: Resultatet av tilsynet og frister

Denne delen gir en oversikt over resultatet av tilsynet og hva dere må gjøre til gitte frister. Nærmere beskrivelse er gitt i del 2.

Statsforvalteren avdekket avvik som dere må rette snarest

Statsforvalteren avdekket følgende avvik under tilsynet:

- Avvik 1: Virksomheten overskrider grenseverdiene for utslipp av avløpsvann
- Avvik 2: Virksomheten overskrider grenseverdiene for fett, temperatur, pH samt BOF₅
- Avvik 3: Virksomheten mangler skriftlige rutiner for utslippskritisk utstyr

Avvik er manglende etterlevelse av krav fastsatt i eller i medhold av lov.

Q-MEIERIENE AS AVD JÆREN GÅRDSMEIERI må snarest rette opp avvik. Dere må sende Statsforvalteren en skriftlig tilbakemelding som viser hvordan avvik er rettet innen 12.05.2025.

Statsforvalteren har anmerkninger

Vi har følgende anmerkninger:

- Anmerkning 1: Virksomheten bør forsikre seg om at omblandingsforholdene i målepunktet er tilfredsstillende
- Anmerkning 2: Virksomheten bør forsikre seg om at omregningsfaktor for KOF til BOF₅ er tilfredsstillende

Anmerkning er et forhold som vi mener er nødvendig å påpeke for å ivareta ytre miljø, men som ikke er manglende etterlevelse av krav fastsatt i eller i medhold av lov.

Varsel om gebyr

Statsforvalteren varsler at Q-MEIERIENE AS AVD JÆREN GÅRDSMEIERI må betale et gebyr for tilsynet. På bakgrunn av forventet ressursbruk tar vi sikte på å vedta et gebyr på kr. 51 900. Dette tilsvarer sats 1 for tilsyn av inntil en dags varighet. Vedtaket vil bli gitt med hjemmel i forurensningsforskriften § 39-7.

Dere vil få et nytt brev med vedtak om gebyr.

Statsforvalteren er pålagt å ta gebyr for tilsyn på forurensningsområdet. Gebyret skal dekke kostnader med forberedelser, gjennomføring og oppfølging av kontrollen. Vi viser til forurensningsforskriften kapittel 39 for ytterligere informasjon om innkreving av gebyr til statskassen.

Dere har anledning til å kommentere

Dere har anledning til å kommentere dette varselet. jf. forvaltningsloven § 16. Eventuelle kommentarer må sendes Statsforvalteren innen to uker etter at dette brevet er mottatt.

Vi ber om tilbakemelding fra dere på epost

Vi ber om at dere sender all skriftlig tilbakemelding til sfropost@statsforvalteren.no ved Erik Gisle Dirdal. Merk svaret med saksnummer 2025/212 og tilsynsnummer 2025.003.I.SFRO.

Del 2: Statsforvalterens vurdering og begrunnelse

Avvik 1: Virksomheten overskrider grenseverdiene for utslipp av avløpsvann

Dette er et avvik fra følgende krav gitt i regelverket

- Tillatelsen til virksomheten av 05.11.2015 punkt 3.1.1 *Utslippsbegrensninger*

Beskrivelse av krav

I tillatelsen er utslippsgrensen for avløpsvann med midlingstid time satt til 5 L/s.

Observasjoner under tilsynet og vår vurdering

Fra egenkontrollrapporten fra 2023 går det frem at virksomheten er i overskridelse av grenseverdier for utslipp av avløpsvann (ift. midlingstid time på 7,6 L/s (middels) og 7,9 L/s (høyeste)). Under tilsynet bekreftet virksomheten dette ovenfor Statsforvalteren samt opplyste at de fremdeles overskrider grenseverdien.

Virksomheten opererer innenfor de fastsatte verdiene i henhold til en midlertidig påslippsavtale av 08.02.2023 med Klepp kommune, med tillatelse til å slippe på 30 m³/t (8,34 L/s). Statsforvalteren er informert om at avtalen, som opprinnelig skulle utløpe ved utgangen av 2024, er forlenget til 31.12.2026.

Statsforvalteren anser dette avviket som lukket grunnet foreliggende søknad (sak 2024/10973) om økt utslippsmengde.

Avvik 2: Virksomheten overskrider grenseverdiene for fett, temperatur, pH samt BOF₅ Dette er et avvik fra følgende krav gitt i regelverket

- Tillatelsen til virksomheten av 05.11.2015 punkt 2.2 *Plikt til å overholde grenseverdier*
- Tillatelsen til virksomheten av 05.11.2015 punkt 3.1.1 *Utslippsbegrensninger*

Beskrivelse av krav

Tillatelsen punkt 2.2 beskriver at «Alle grenseverdier skal overholdes innenfor de fastsatte midlingstider. Variasjoner i utslippene innenfor de fastsatte midlingstidene skal ikke avvike fra hva som følger av normal drift i en slik grad at det kan føre til økt skade eller ulempe for miljøet».

Videre står det i tillatelsen under punkt 3.1.1 hvilke utslippskomponenter med tilhørende utslippsbegrensninger som er gjeldende for virksomheten for blant annet fett, temperatur, pH og BOF₅ nevnt og gjengitt under:

Utslippskomponent	Utslippsgrenser		
	Midlingstid: Sekund	Midlingstid: Time	Midlingstid: Døgn
Fett	200 mg/L	200 mg/L	
Temperatur	30°C	25°C	
pH		6,0 ≤ pH ≤ 9,0	
BOF ₅		1600 mg/L	1200 mg/L

Observasjoner under tilsynet og vår vurdering

Under tilsynet opplyste virksomheten at de er i overskridelse av flere måleparametere, inkludert fett (høyeste verdi), temperatur, pH samt BOF₅. I de tilsendte dokumentene «Avløpsdatabase kvalitet» og «Eksempel temperaturlogg» kunne Statsforvalteren bekrefte det som kom frem under tilsynet med hensyn til overskridelse av de samme måleparametere, både med tanke på tillatelsen og den midlertidige påslippsavtalen med Klepp kommune.

I egenkontrollrapporten fra 2023 oppga virksomheten en maksimalverdi for fett på 362 mg/L, temperatur på 43°C og pH på 10. For BOF₅ var henholdsvis 1694 mg/L og 2509 mg/L som middels og høyeste målte verdi. I de overnevnte tilsendte dokumentene observerte Statsforvalteren at virksomheten har overskredet grenseverdiene for fett, med 460 mg/L som den høyeste verdien registrert og pH, med 4,91 som den laveste verdien målt. BOF₅ var registrert med 5180 mg/L som den høyeste verdien. Samtlige parametere har blitt overskredet ved flere tilfeller.

Avvik 3: Virksomheten mangler skriftlige rutiner for kontroll av utslippskritisk utstyr Dette er et avvik fra følgende krav gitt i regelverket

- Tillatelsen til virksomheten av 05.11.2015 punkt 2.4 *Plikt til forebyggende vedlikehold*, jf. forskrift om systematisk helse-, miljø- og sikkerhetsarbeid i virksomheter (internkontrollforskriften) § 5 punkt 7

Beskrivelse av krav

Tillatelsen sier «For å holde de ordinære utslipp på et lavest mulig nivå og for å unngå utilsiktede utslipp, skal bedriften sørge for forebyggende vedlikehold av utstyr som kan ha utslippsmessig betydning. System/rutiner for vedlikehold av slikt utstyr skal være dokumentert».

Internkontrollforskriften omhandler at det skal foreligge skriftlig dokumentasjon på å «iverksette rutiner for å avdekke, rette opp og forebygge overtredelser av krav fastsatt i eller i medhold av helse-, miljø- og sikkerhets- lovgivningen».

Observasjoner under tilsynet og vår vurdering

Under tilsynet kom det frem at virksomheten har mangelfull prøvetakingsrutine og mangelfulle dokumenter vedrørende vedlikehold og kalibrering av prøvetakingsutstyr. Dette omfatter vedlikehold og kalibrering av automatisk prøvetaker og vannføringsmåler samt termometer og pH måler. Da dette er utslippskritisk utstyr må det foreligge skriftlige rutiner som beskriver hvor ofte, samt hvordan, vedlikehold og kalibrering skal foregå.

I tilsendt dokument «Måleprogram miljøprøver Q-meieriet Jæren (27.09.23, versjon 2.0)» er det en beskrivelse av prøveplan, prøveuttak, analyseplan, resultater, registrering og rapportering. I dette dokumentet er utstyret beskrevet med produsent og modell, men det er ikke beskrevet en metode for kontroll av delprøvevolum, pH måler, vannføringsmåler og termometer.

Virksomheten fremviste under tilsynet en automatisk prøvetaker, som fremstod skitten (spesielt prøvetakningskoppen) (Figur 1). Det kommer ikke frem av måleprogrammet hvordan og hvor ofte prøvetakeren skal rengjøres.

Figur 1. Bilde av prøvetakeren slik den fremstod på kontrollen.

Gjennomført kontroll og kalibrering av overnevnt utstyr skal dokumenteres.

Anmerkning 1: Virksomheten bør forsikre seg om at omblandingsforholdene i prøvepunktet er tilfredsstillende

Observasjoner under tilsynet og vår vurdering

Under inspeksjonen var ikke målepunktet tilgjengelig for kontroll. I «Måleprogram miljøprøver Q-meieriet Jæren (27.09.23, versjon 2.0)» går det ikke klart frem hvor prøvepunktet er lokalisert med tanke på omblandingsforhold og valgt plassering i vannstrøm. Prøvepunktet skal plasseres i et område med turbulens i strømmen for å sikre representativ prøvetaking (NS-ISO 5667-10). Statsforvalteren minner om at prøvepunktet må ha gode omblandingsforhold for å kunne sikre representative prøver.

Anmerkning 2: Virksomheten bør forsikre seg om at omregningsfaktor for KOF til BOF₅ er tilfredsstillende

Observasjoner under tilsynet og vår vurdering

Som beskrevet i «Måleprogram miljøprøver Q-meieriet Jæren (27.09.23, versjon 2.0)» blir KOF regnet om til BOF₅ med en faktor på 0,74. Denne faktoren ble bestemt av et akkreditert laboratorium ved å sammenligne 14 prøver analysert for KOF og BOF₅. På kontrollen ble det opplyst at denne faktoren ikke er konstant, men varierer ved sesong. Statsforvalteren vil påpeke viktigheten av å påse at dette forholdstallet gir den rette omregningen og at den korrigerer for sesongvariasjoner i produksjonen.

Del 3: Informasjon om tilsynet

Gjennomføring av tilsynet

Tilsynet er gjennomført for å kontrollere om gjeldende krav fastsatt i eller i medhold av forurensningsloven overholdes. Vår hjemmel til å føre tilsyn er forurensningsloven § 48. Rapporten gir ingen fullstendig tilstandsvurdering av Q-MEIERIENE AS AVD JÆREN GÅRDSMEIERI sitt miljøarbeid eller miljøstatus.

Tilsynet er en del av Statsforvalterens risikobaserte tilsyn.

Fra Statsforvalteren deltok:

- Mikal Vedå Bredal
- Erik Gisle Dirdal

Kontaktperson hos Q-MEIERIENE AS AVD JÆREN GÅRDSMEIERI:

- Lene Merete Hovi

Anlegg kontrollert

Følgende anlegg tilhørende Q-MEIERIENE AS AVD JÆREN GÅRDSMEIERI ble kontrollert under tilsynet:

- Q-meieriene AS avdeling Jæren Gårdsmeieri, Bedriftsvegen 21, 4353 Klepp

Tema kontrollert

Følgende tema ble kontrollert:

- Utslipp til vann
- Prøvetaking/måleprogram
- Energiledelse

Regelverk

Tilsynet omfattet følgende regelverk:

- Utslippstillatelsen til Q-MEIERIENE AS AVD JÆREN GÅRDSMEIERI 2015.0063.T
- Lov om vern mot forurensninger og om avfall (forurensningsloven) med underliggende forskrifter
- Forskrift om begrensning av forurensning (forurensningsforskriften)
- Forskrift om gjenvinning og behandling av avfall (avfallsforskriften)
- Forskrift om systematisk helse-, miljø- og sikkerhetsarbeid i virksomheter (internkontrollforskriften)

Fremlagt dokumentasjon

Fremlagt dokumentasjon som ble benyttet for å verifisere faktiske forhold under tilsynet:

- Avløpsdatabase kvalitet (mottatt 22.01.2025)
- Eksempel analyserapport Q (mottatt 22.01.2025)
- Eksempel temperaturlogg (mottatt 22.01.2025)
- Energiledelse i Q-meieriet (mottatt 22.01.2025)
- Måleprogram miljøprøver Q-meieriet Jæren (27.09.23, versjon 2.0) (mottatt 22.01.2025)
- Hvordan hente ut avløpsprøver (mottatt 28.01.2025)
- Dokumentasjon overløp (mottatt 29.01.2025)

Del 4: Annen informasjon

Andre forhold

IED og BAT-konklusjoner

Q-MEIERIENE AS AVD JÆREN GÅRDSMEIERI er omfattet av [industriutslippsdirektivet \(IED\)](#), jf. forurensningsforskriften kapittel 36 vedlegg I punkt 6.4 c). Det er utarbeidet referansedokumenter for beste tilgjengelige teknikker (Bref-dokumenter) for de ulike aktivitetene som er omfattet av IED. Disse beskriver det man kjenner til om teknikker som gir best beskyttelse for ytre miljø – med tilhørende BAT-konklusjoner. BAT-konklusjonene har forpliktende utslippsgrensenivåer for enkelte aktiviteter, som omtales som BAT-AEL (BAT Associated Emission level). Q-MEIERIENE AS AVD JÆREN GÅRDSMEIERI er omfattet av [Bref-dokumentet for Food, Drink and Milk Industries \(FDM\)](#).

Forurensningsmyndigheten er forpliktet til å sette utslippsgrenser i tråd med BAT-AEL til de som er omfattet. Vilkårene til virksomhetene skal være i tråd med nye BAT-konklusjoner senest fire år etter at konklusjonene er publisert. I særlige tilfeller kan det gjøres unntak fra kravene i BAT-AEL og fastsettes mindre strenge utslippsgrenseverdier. Det er bestemte vilkår som må være oppfylt for at det skal kunne gis unntak. For mer informasjon viser vi til Miljødirektoratets [veileder](#) for IED. Statsforvalteren jobber fortløpende med innføring av nye BAT-AEL krav.

Nytt utsorteringskrav: Plast-, hage- og matavfall

Den 1. januar 2023 trådte avfallsforskriftens kapittel 10a *Utsortering og materialgjenvinning av enkelte avfallstyper* i kraft. Kapitlet stiller krav til utsortering av husholdningslignende matavfall, plastavfall, papp- og papiravfall, glass- og metallemballasjeavfall, park- og hageavfall og tekstilavfall. Kravene gjelder for kommuner og virksomheter. Miljødirektoratet har utarbeidet en [veileder](#) til virksomheter om hvordan å følge opp krav til utsortering og materialgjenvinning.

Dere har anledning til å kommentere rapporten

Dere har anledning til å kommentere på faktiske feil i denne rapporten. Eventuelle kommentarer må sendes Statsforvalteren innen to uker etter at rapporten er mottatt.

Rapporten vil være offentlig tilgjengelig

Denne rapporten er tilgjengelig for offentligheten via Statsforvalterens postjournal på einnsyn.no, i tråd med offentlighetsloven.

Med hilsen

Kirsten Redmond Kristiansen
fagleder forurensing
Miljøvernavdelingen

Erik Gisle Dirdal
rådgiver

Dokumentet er elektronisk godkjent

Kopi til:

KLEPP KOMMUNE

Bedriftsvegen 4

4353

KLEPP STASJON